Satakunnan alueellinen opiskeluhuoltosuunnitelma 2026-2029

Sisällys

1. Johdanto

- Tarkoitus ja toimintaa ohjaavat lait ja käsitteet
- Opiskeluhuollon toimintaa ohjaavat alueelliset ja paikalliset lakisääteiset ryhmät, suunnitelmat ja vastuutahot
- 0piskeluhuollon sijoittuminen hyvinvointialueen organisaatioon

2. Opiskeluhuolto ja opiskeluhuollon yleiset alueelliset keinot, tavoitteet ja keskeiset periaatteet

- Opiskeluhuoltopalvelut ja yhteinen opiskeluhuoltotyö, Tavoitteet, painopisteet ja mittarit
- Hyvinvointikertomuksen 2026-2029 nostot
- Koulutuksenjärjestäjien opiskeluhuoltosuunnitelmista nousevat painopisteet

3. Suunnitelma hyvinvointialueen ja koulutuksen järjestäjien välisestä yhteistyöstä ja vastuualueista

4. Suunnitelma opiskeluhuoltopalveluiden resurssien kohdentamisesta

- Henkilöstösuositus ja -mitoitus
- Resurssointiin vaikuttavat tekijät
- Alueen erityispiirteitä ja haasteet, resurssien kohdentaminen

5. Alueellisen opiskeluhuoltosuunnitelman toteuttaminen ja seuraaminen

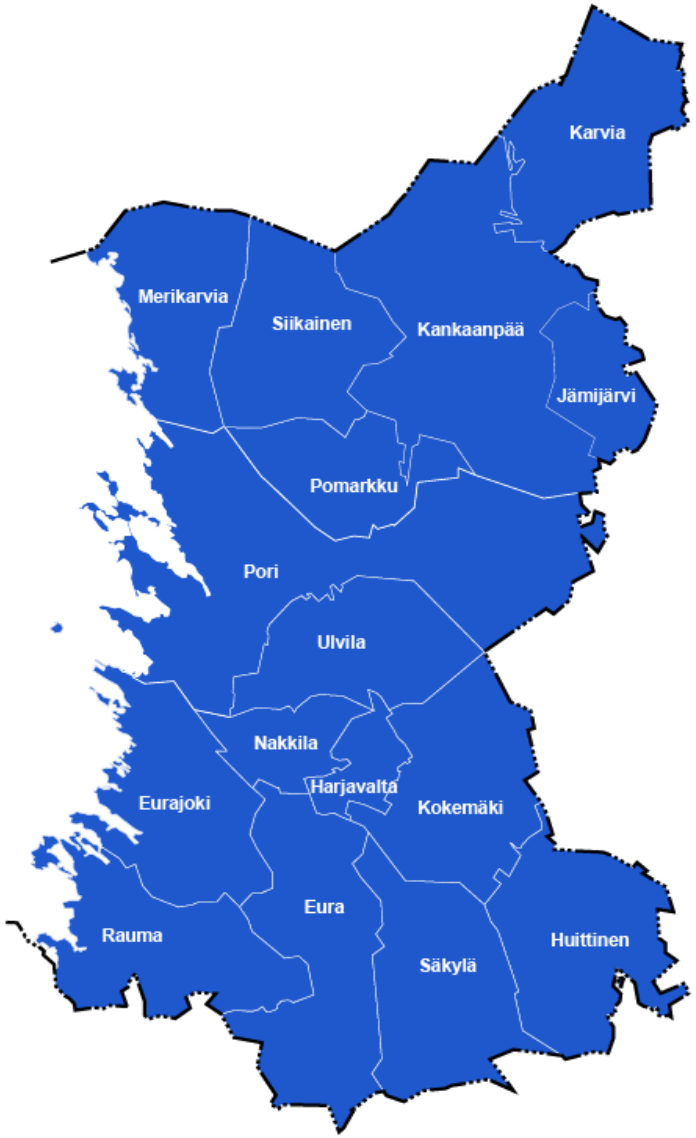

1. Johdanto

Tarkoitus ja lainsäädäntö

Tämän suunnitelman tarkoituksena on kuvata opiskeluhuollon palveluiden järjestämistä esiopetuksen, perusopetuksen sekä toisen asteen opiskelijoille Satakunnan hyvinvointialueella. Suunnitelma myös turvaa tasalaatuista palvelua, ohjaa opiskeluhuollon palvelujen henkilöstön työtä, ja vahvistaa yhteistyötä erityisesti koulutuksen järjestäjien kanssa. Suunnitelma on laadittu valtuustokaudelle 2025-2029. Alueellisen opiskeluhuoltosuunnitelman vastuuhenkilönä toimii vastuualuejohtaja ja suunnitelma on valmisteltu yhteistyössä Satakunnan alueellisen opiskeluhuollon yhteistyöryhmän ja muiden keskeisten yhteistyöverkostojen toimijoiden kanssa.

Alueellinen opiskeluhuoltosuunnitelma on osa hyvinvointialueella laadittavien hyvinvointisuunnitelmien kokonaisuutta. Suunnitelmat linkittyvät toisiinsa yhteisesti valittujen painopisteiden, tavoitteiden ja niihin liittyvien toimenpidesuunnitelmien kautta (Dia 4. kaaviossa kuvattu alueelliset ja paikalliset lakisääteiset ryhmät, suunnitelmat ja vastuutahot)

Alueellinen opiskeluhuoltosuunnitelma on tehty Oppilas- ja opiskelijahuoltolain (1287/2013) 13 a §:n mukaisesti ja noudattaa laissa määriteltyjä aiheita. Alla opiskeluhuoltoon liittyvät lait linkin takana:

Suunnitelmassa käytetyt keskeiset käsitteet

Opiskeluhuolto = yhteinen termi termeille oppilas- ja opiskelijahuolto

Opiskelijat = lapset ja nuoret esiopetusikäisistä toiseen asteen opintojen loppuun

Oppilaitos = esiopetusyksikkö, koulu, lukio tai ammatillinen oppilaitos

Opiskeluhuollon palvelut = esiopetuksen neuvolapalvelut, koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palvelut, psykologi- ja kuraattoripalvelut,

Opiskeluhuollon kokonaisuus = opiskeluhuoltoon sisältyvät opiskeluhuollon palveluiden lisäksi koulutuksen järjestäjän hyväksymän opetussuunnitelman mukainen opiskeluhuolto

Alueellinen = koko hyvinvointialue

Paikallinen = esim. kunta tai perhekeskusalue

Perhekeskus = Hyvinvointialueen palvelualueet, jotka tarjoavat kaikki lasten, nuorten ja perheiden sosiaali- ja terveyspalvelut . Satakunnassa perhekeskuksia on neljä.

Lainsäädäntö ja opetussuunnitelmien perusteet | Opetushallitus
Opiskeluhuollon oppaat – THL
Opiskeluhuoltopalvelujen seuranta – THL

Opiskeluhuollon toimintaa ohjaavat alueelliset ja paikalliset lakisääteiset ryhmät, vastuutahot ja suunnitelmat

Kunnan
- Strategia
- Hyvinvointisuunnitelma
- Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma

Alueelliset suunnitelmat
- Hyvinvointisuunnitelma
- Lasten- ja nuorten hyvinvointisuunnitelma

Alueellinen opiskeluhuollon yhteistyöryhmä	**Hyvinvointialue** kokoaa valtuustokausittain edustuksellisen ryhmän	Alueellinen opiskeluhuoltosuunnitelma
Opiskeluhuollon ohjausryhmä	**Kunnat ja muut koulutuksen järjestäjät** vastuussa ryhmien kokoamisesta Hyvinvointialueen työntekijöitä mukana ryhmissä	Koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelma
Oppilaitoskohtainen opiskeluhuoltoryhmä	**Oppilaitokset** kokoavat oppilaitoksen ja hyvinvointialueen työntekijöistä, sekä opiskelijoiden ja huoltajien edustajita	Suunnitelmat tarpeen mukaan
Monialainen asiantuntijaryhmä	Kootaan tarvittaessa ja tapauskohtaisesti yksittäisen **opiskelijan** asioissa	Opiskeluhuoltokertomus

Opiskeluhuollon sijoittuminen hyvinvointialueen organisaatioon

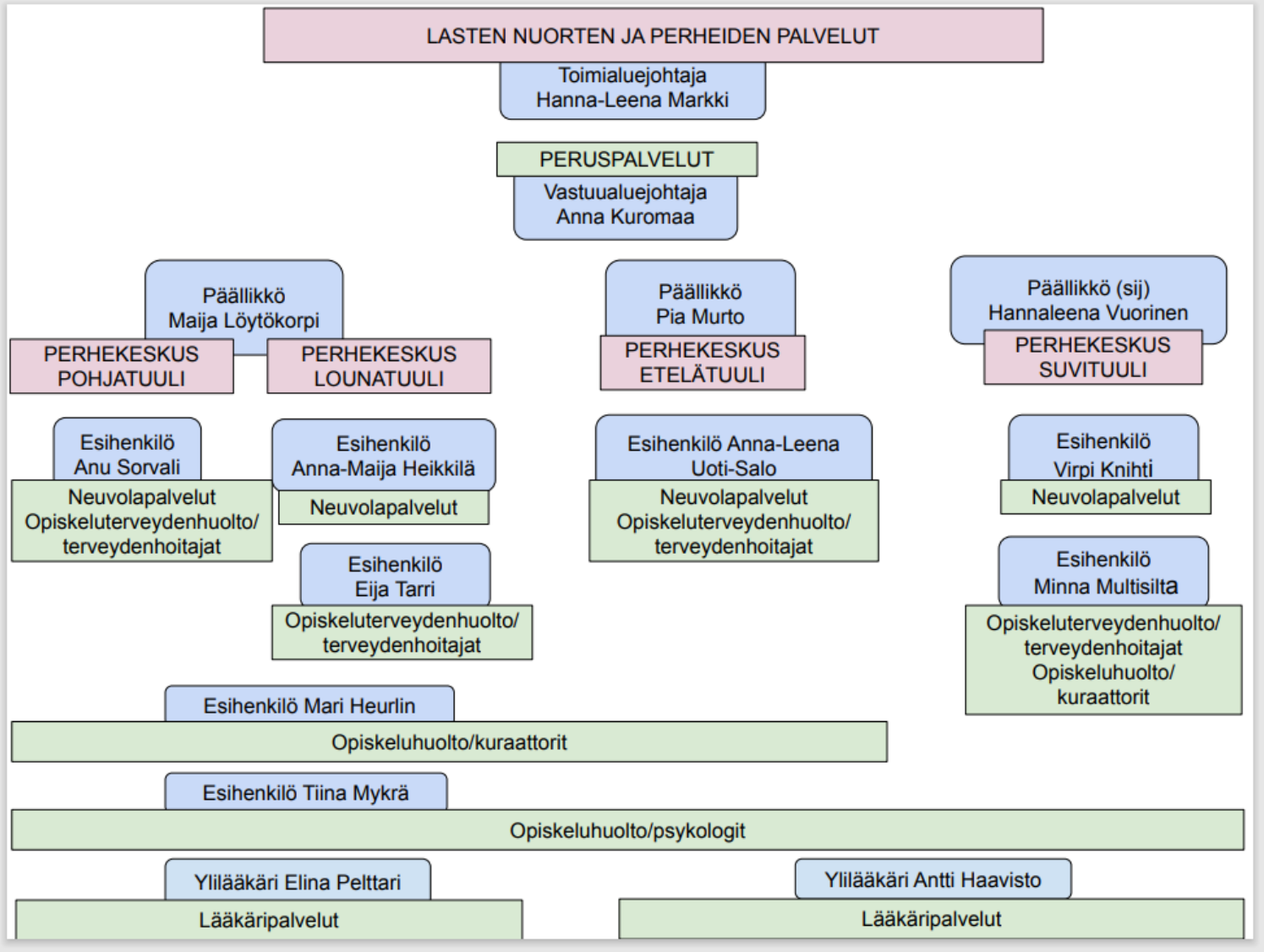

2. Opiskeluhuolto

Opiskeluhuollolla tarkoitetaan opiskelijan oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa oppilaitosyhteisössä.

Opiskeluhuoltoa toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä koko oppilaitosyhteisöä tukevana yhteisöllisenä opiskeluhuoltona. Yhteisöllisellä opiskeluhuollolla tarkoitetaan tässä toimintakulttuuria ja toimia, joilla koko oppilaitosyhteisössä edistetään opiskelijoiden oppimista, hyvinvointia ja osallisuutta sekä opiskeluympäristön terveellisyyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä.

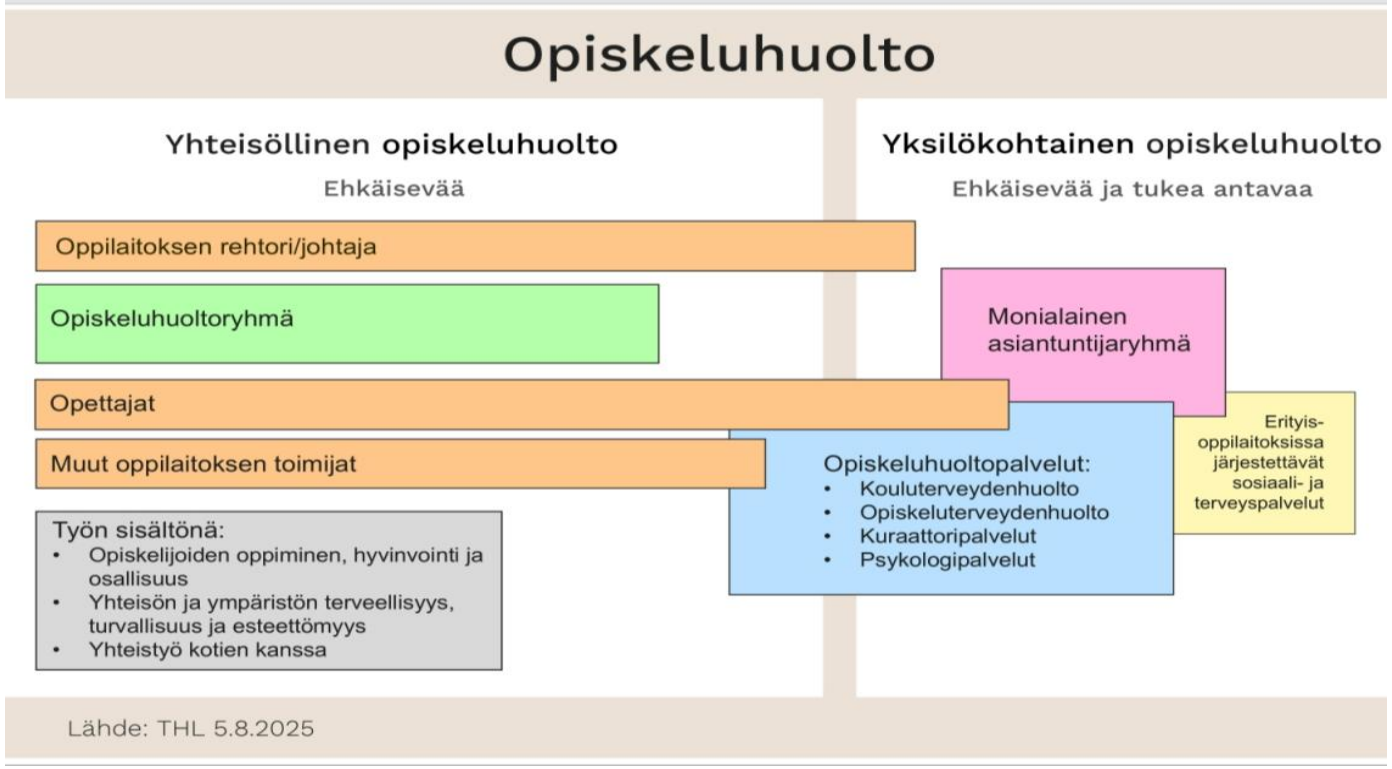

Yhteisöllinen opiskeluhuolto
on ennaltaehkäisevää tukea koko oppilaitosyhteisölle

- **Yhteisöllinen työ kuuluu kaikille oppilaitoksessa työskenteleville työntekijöille**. Koulu- tai oppilaitoskohtainen opiskeluhuoltoryhmä suunnittelee, toteuttaa ja arvio opiskeluhuoltoa. Suunnittelu tarkoittaa opiskeluhuollon kokonaisuuden koordinointia koulussa tai oppilaitoksessa ja siten myös yksilökohtaisen opiskeluhuollon menettelytavoista ja yhteistyökäytännöistä sopimista. **Yhteisöllisen opiskeluhuollon suunnittelu ja toteuttaminen on kuitenkin ryhmän tärkein tehtävä**. Tämä tarkoittaa tehtäviä, joihin sisältyvät koulu- tai oppilaitosympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä yhteisön hyvinvoinnin varmistaminen sekä hyvinvointia ja oppimista tukevan toiminnan kehittäminen ja toteuttaminen. Opiskeluhuoltoryhmän tehtäväalueisiin liittyy myös säännöllisesti toistuva **arviointi.** Hyvinvointia edistävä yhteisöllinen opiskeluhuolto on toimintakulttuuri, joka **kohdistuu koko opiskeluyhteisöön**, mutta työtä voidaan myös kohdentaa tietyille luokka-asteille tai ryhmille, esimerkiksi koulun aloittamis- tai päätösvaiheeseen tai tunnistetun ryhmään liittyvän ongelman perusteella.

Yksilökohtainen opiskeluhuoltotyö

- **Yksilökohtaisella opiskeluhuollolla** tarkoitetaan yksittäisille oppilaille/opiskelijoille annettavia koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palveluja, opiskeluhuollon kuraattori- ja psykologipalveluja sekä monialaista yksilökohtaista opiskeluhuoltoa.

- Yksittäisen opiskelijan monialaista opiskeluhuoltoa toteutetaan tapauskohtaisesti tilanteen ja tarpeen mukaisesti koottavassa **asiantuntijaryhmässä**. Asian käsittely monialaisessa asiantuntijaryhmässä perustuu opiskelijan tai, jollei hänellä ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, hänen huoltajansa suostumukseen.

- Opettajat ovat avainhenkilöitä opiskelijan tuen tarpeen tunnistamisessa. Opettajan näkökulmaa tarvitaan myös tilanteen tarkemmassa selvittelyssä sekä tuen suunnittelussa ja järjestämisessä.

Monialainen yhteistyö opiskeluhuoltopalveluissa

Terveydenhoitaja
- Ennaltaehkäisy ja terveyden edistäminen
- Säännölliset, asetuksen mukaiset terveystarkastukset
- Hyvinvointia ja terveyttä tukevat elämäntavat
- Ihmissuhteet
- Seksuaaliterveys
- Mielen hyvinvointi ja opiskelukyvyn tukeminen
- Tartuntautien ennaltaehkäisy
- Opiskeluterveydenhoitoon kuuluu lisäksi sairaanhoidolliset palvelut.
- Esiopetusikäisten terveydenhuoltopalvelut järjestetään neuvolassa.

Lääkäri
- Säännölliset, asetuksen mukaiset terveystarkastukset
- Terveydentilan poikkeavuuksien seulonta
- Kasvu ja kehitys
- Koulunkäynnin ja oppimiskyvyn tekijöiden arviointi
- Lääketieteellinen asiantuntijuus

Systeeminen työote,
Terapiat etulinjaan,
Moniammatillinen yhteistyö
Verkostotyö
Konsultaatio

Psykologi
- Psykologinen arviointi ja kokonaistilanteen jäsentäminen
- Oppiminen, opiskelukyvyn ja toimintakyvyn arviointi ja tukeminen
- Käyttäytymisen, keskittymisen ja toiminnanohjauksen haasteet
- Kasvu ja kehitys
- Tunne-elämä ja psyykkinen hyvinvointi
- Ihmissuhteet ja vanhemmuus

Kuraattori
- Sosiaalinen selvitys
- Elämäntilanteen muutokset
- Opiskelun ja koulunkäynnin tuki
- Käyttäytymisen haasteet
- Tunne-elämä ja mielen hyvinvointi
- Motivaatio, voimavarat ja toimintakyky, arjenhallinta
- Kaverisuhteet, lähisuhteet tai perhetilanne
- Vuorovaikutuksen haasteet

Opiskeluhuollon yleiset alueelliset keinot, tavoitteet ja keskeiset periaatteet

- **Yhdenvertaiset palvelut ja käytänteet hyvinvointialueella**
- Hyvinvoivat oppilaat ja opiskelijat, opiskeluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden lisääminen (TeTuHy-tarkastukset)
- Lähipalveluperiaate, riittävät ja toimivat tilat
- Mitoitusten ja suositusten mukaiset henkilöstöresurssit.
- Määräaikojen noudattaminen oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaisesti.
- Henkilöstön osaamisen vahvistaminen koulutuksilla.
- Toimivat yhteistyörakenteet sekä avoin ja aktiivinen yhteistyö koulutuksen järjestäjien ja muiden toimijoiden kanssa.
- Opiskelijoiden ja huoltajien osallisuuden vahvistaminen
- Kehittämisen teemoja mm. yhteisöllisen työn vahvistaminen, työnjakojen selventäminen (esim. Miepä-portaat), digitaaliset palvelut (sähköiset lomakkeet ja ajanvaraukset)
- Mielenterveys- ja riippuvuusongelmien ennaltaehkäisy

Koulutuksenjärjestäjien opiskeluhuoltosuunnitelmista nousevat painopisteet

Opiskeluhuoltopalvelujen yhdenvertainen saatavuus

- Tavoite: opiskeluhuoltopalveluiden saatavuuden ja henkilöstön riittävyyden turvaaminen ja yhdenvertaisten palveluiden tarjoaminen koko Satakunnassa

Kiusaamisen ja väkivallan ehkäisy

- Tavoite: opiskelijoiden kiusaamiseen, häirintään, syrjintään ja väkivaltaan puuttuminen, toimintamallien kartoittaminen ja yhtenäistäminen.

Poissaolojen vähentäminen, koulukäymättömät lapset ja nuoret

- Tavoite: opintoihin kiinnittymisen vahvistaminen, poissaoloihin puuttumisen malli ja sen jalkauttaminen, kodin ja koulun yhteistyön kehittäminen.

Mielenterveyteen ja elämänhallintaan liittyvät ongelmat

- Tavoite: varhaisen tuen ja puuttumisen vahvistaminen

Nostot Satakunnan hyvinvointialueen hyvinvointikertomuksen haasteista 2026-2029:

*Indikaattorit vuosilta 2022-2024

- **Lasten ja nuorten elintavat ovat heikentyneet**

  - Lasten ja nuorten ylipainoisuus on maan korkeinta kaikissa ikäryhmissä.

  - Aamupalan ja koululounaan väliin jättäminen on kasvussa ja nuorten unen saanti jää monella alle suositusten.

  - Nikotiinituotteiden päivittäinen käyttö on lisääntynyt.

  - MOVE-mittauksissa yli 40% on toimintakyvyltään keskiarvoa heikompia.

- **Kokemus omasta osallisuudesta ja mielen hyvinvointi ovat heikentyneet**

  - Lasten ja nuorten erittäin heikko osallisuuden kokemus on lisääntynyt, yleisempää perusasteella kuin toisella asteella.

  - Kohtalaista tai vaikeaa ahdistusta kokevien lasten ja nuorten määrä on pysynyt huolestuttavalla tasolla niin Satakunnassa kuin koko maassa.

- **Turvattomuuden kokemus on kasvanut**

  - Nuoret kokevat aiempaa enemmän kiusaamista ja 4. ja 5. luokan oppilaat seksuaalista häirintää.

Yhteiset tavoitteet ja mittarit

Tavoite 1

Järjestää **Yhdenmukaiset opiskeluhuollon palvelut** yhteistyössä koulutuksen järjestäjän kanssa, tarpeenmukaiset resurssoinnit

Toimenpiteet
- Opiskeluhuollon suunnittelu, toteutus ja arviointi säännöllisesti kokoontuvissa ryhmissä:
  - Kunta- tai perhekeskuskohtaiset opiskeluhuollon ohjausryhmät
  - Oppilaitoskohtaiset opiskeluhuoltoryhmät
  - Alueellinen yhteistyöryhmä
- Opiskeluhuoltopalvelujen resurssointi suunnitelmat, henkilöstömitoitus sekä resurssissa huomioitavat tekijät
- Opiskeluhuollolle soveltuvien tilojen suunnittelu ja järjestäminen yhteistyössä.
- Opiskeluhuollon henkilöstöllä yhtenäiset toimintakäytännöt

Mittarit
- Koulutuksen järjestäjän arviot opiskeluhuoltopalvelujen kokonaistarpeesta
- Opiskeluhuollon oma arvio opiskeluhuoltopalvelujen tarpeesta
- Koulutuksen järjestäjien ja hyvinvointialueen kokemukset yhteistyön kehittymisestä ja toteutumisesta
- OPA (Opiskeluhuoltopalvelujen seuranta THL)

Tavoite 2

Edistää opiskelijoiden hyvinvointia ja osallisuutta yhteisöllisin keinoin

Toimenpiteet
- **Yhteisöllisen opiskeluhuoltotyön vahvistaminen,** yhteisöllisen työn määrästä sopiminen
- Yhteistyön vahvistaminen opiskelijoiden ja huoltajien kanssa
- Kiusaamisen, syrjinnän ja väkivallan vastainen työ kouluissa
- Terveellisyyden, turvallisuuden ja hyvinvoinnin tarkastusten toteuttamiseen monialaisena yhteistyönä
- Hyte neuvonta (elintapaohjaus)

Mittarit
- Toteutuneet Terveellisyyden, turvallisuuden ja hyvinvoinnin kartoitukset ja seuranta
- Kouluterveystulokset, TEA, Avohilmo (ylipaino), hyvinvoinnin mittarit (hyte), MOVE (liikunta)
- Kiusaamisen selvittelyjen määrä
- Tehty yhteisöllinen työ (asiakas- ja potilastietojärjestelmät, koulun mittarit)
- Asiakaspalautteet
- "Mitä kuuluu"- opetuksen järjestäjän omat kyselyt

Tavoite 3

Mielen hyvinvointi

Poissaolojen vähentäminen. Mielen hyvinvoinnin vahvistaminen

Vahva hyvinvoiva yhteisö kasvattaa vahvoja hyvinvoivia yksilöitä!

Toimenpiteet:
- Yhteisöllisen työn vahvistaminen oppilaitoksissa
- Opiskeluhuollon osaamisen vahvistaminen
- Opetushenkilötön osaamisen vahvistaminen
- Monialaisen yhteistyön kehittäminen
- Toimintamallit, ryhmät, materiaalit, menetelmäosaaminen

Mittarit
- Käytössä olevat interventiot ja menetelmät
- Koulutussuunnitelmat, osaamisen vahvistuminen, menetelmä osaaminen
- Kouluterveyskyselyn tulokset opiskeluhuoltopalvelut, koulukohtaiset omat "Mitä kuuluu" -kyselyt
- Opiskelijoiden poissaolojen määrä, toimenpiteet ja tuki
- Terapiatakuun toteutuminen (avohilmo)
- 2.asteella keskeyttäneiden määrä

3. Suunnitelma hyvinvointialueen ja koulutuksen järjestäjien välisestä yhteistyöstä ja vastuualueista

- Opiskeluhuoltoa toteutetaan hyvinvointialueen ja koulutuksen järjestäjän yhteistyönä. Yhteisöllinen opiskeluhuolto on monialaista ja se kuuluu kaikille oppilaitoksissa työskenteleville työntekijöille. Yhteisöllisen työn toteuttamisen tavat linjataan paikallisesti.

  - Hyvinvointialue vastaa
    - Opiskeluhuoltopalvelujen järjestämisestä alueensa oppilaitoksissa
    - Alueellisesta opiskeluhuoltosuunnitelman tekemisestä
    - Opiskeluhuollon edustajat toimivat sosiaali- ja terveydenhuollon asiantuntijoina oppilaitoksessa.

  - Koulutuksen järjestäjä vastaa
    - Opetus- ja kasvatushenkilöstöstä
    - Koulutuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelman toteutumisesta
    - Opiskeluhuollolle soveltuvien tilojen järjestämisestä
    - Opetuksen järjestäjän sähköisen rekisterin käyttö- ja tiedonsiirtoprosessista (luvat ja oikeudet)
    - Move – mittaustulosten lupaprosessin ja mittaustulosten tiedonsiirrosta kouluterveydenhuoltoon

4. Suunnitelma opiskeluhuoltopalvelujen resurssien kohdentamisesta

Henkilöstösuositus ja -mitoitus

- Satakunnassa on **32910** esi-, perus- ja 2.asteen opiskelijaa.
- 216 toimipistettä,
- 130 oppilaitosta ja 86 esiopetusyksikköä.
- Opiskeluhuollon henkilöstömitoitukseen sisältyy yksilökohtainen- ja yhteisöllinen opiskeluhuoltotyö.
- Psykologi- ja lääkäripalveluiden saatavuudessa on ollut haasteita. Rekrytointia on kehitetty ja psykologipalvelut ovat kohentuneet. Tarvittaessa palveluita on täydennetty ostopalveluna. Muut opiskeluhuollon palvelut toteutuvat suositusten mukaisesti.

Ammattiryhmä	Mitoitus maksimissaan opiskelija/htv	Oppilasmäärät Satakunnassa	Lukuvuosi 2024-2025 toteutunut resurssi opiskelijaa/htv
Kouluterveydenhuolto Terveydenhoitajat 55 htv Lääkärit htv	Suositus 460 2100	19 905	362
Opiskeluterveydenhuolto Opiskeluterveydenhoitajat 22 htv Lääkärit htv	Suositus 570 1800	11 304	514
Kuraattorit 55 htv	Laki 670	32 910	600
Psykologit 23 htv (sis. ostopalvelut)	Laki 780	32 910	1430

Resurssointiin vaikuttavat tekijät

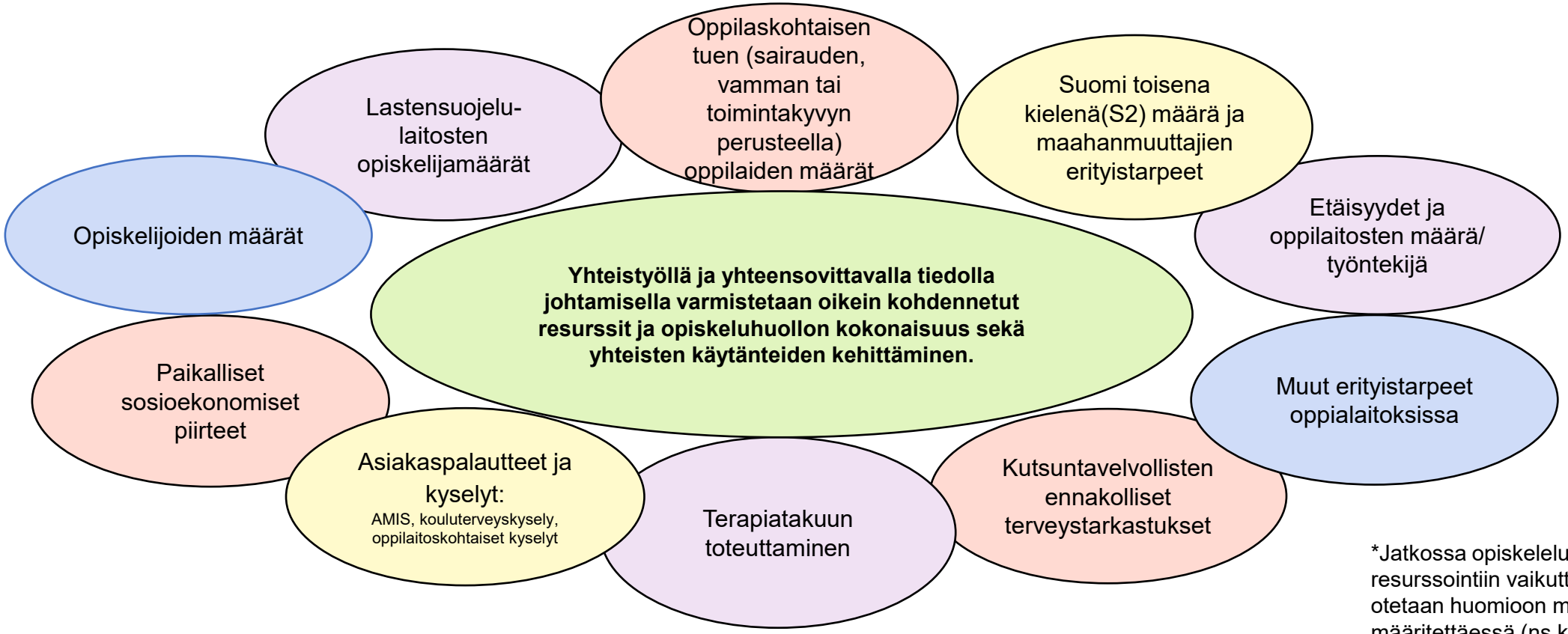

*Jatkossa opiskeleluhuollon resurssointiin vaikuttavat tekijät otetaan huomioon mitoituksia määritettäessä (ns.kertoimet).

.

5. Alueellisen opiskeluhuoltosuunnitelman toteuttaminen ja seuraaminen

- Alueellinen opiskeluhuoltosuunnitelma käsitellään hyvinvointialueen aluevaltuustossa ja se on voimassa valtuustokauden. Tämä opiskeluhuoltosuunnitelma on voimassa sen hyväksymisestä alkaen huhtikuusta 2026 toukokuun loppuun 2029.
- Opiskeluhuollon alueellinen yhteistyöryhmä seuraa säännöllisesti suunnitelman toteutumista ja aikatauluttaa arvioinnin alueellisen hyvinvointikertomuksen raportointiaikatauluun. Yhteistyöryhmän jäsenet tuovat edustamansa ryhmän puolesta kokouksiin viestiä suunnitelman toteuttamista koskevista havainnoista, ideoista ja teoista kouluissa, oppilaitoksissa ja palveluissa. Alueellinen opiskeluhuoltosuunnitelma on lain mukaisesti tarkistettava tarvittaessa.
- Opetuksen ja koulutuksen järjestäjät sekä hyvinvointialue huolehtivat omalta osaltaan, että suunnitelman tavoitteita ja keskeisiä periaatteita edistetään ja kehitetään edelleen kunnissa, kouluissa, oppilaitoksissa sekä palveluissa yhteistyössä tarvittavien tahojen kanssa. Kaikki tahot ovat tietoisia suunnitelman seuranta-aikataulusta.
- Viestintäsuunnitelmaan on kirjattu opetuksen järjestäjien ja hyvinvointialueen tiedotus, tietojen luovuttaminen, tiloihin ja organisaation liittyvät muutokset, oppilastiedot, seurattavien mittareiden tiedot yms. Viestintäsuunnitelma on liitteenä.

Satakunnan alueellinen opiskeluhuollon yhteistyöryhmä 2024-2029

Anna Kuromaa, peruspalveluiden vastuualuejohtaja, puheenjohtaja

Hanna-Leena Markki, toimialuejohtaja, vpj.

Anu Sorvali, opiskeluhuollon esihenkilö, perhekeskus Pohjatuuli

Mari Heurlin, opiskeluhuollon esihenkilö, perhekeskus Lounatuuli, Etelätuuli, Pohjatuuli

Eija Tarri, opiskeluhuollon esihenkilö, perhekeskus Lounatuuli

Minna Multisilta, opiskeluhuollon esihenkilö, perhekeskus Suvituuli

Tiina Mykrä, opiskeluhuollon johtava psykologi

Anna-Leena Uoti-Salo, opiskeluhuollon esihenkilö, perhekeskus Etelätuuli

Mari Fabig, lukion rehtori, Kankaanpää

Sari Ågren, kehittämispäällikkö, Rauma

Tero Grönmark, erityisasiantuntija, Pori

Fia Heino, apulaisrehtori, WinNova

Anne Laine, rehtori Sataedu, varajäsen koulutuspäällikkö Hannele Tuomainen

Juha-Pekka Pihlman, yhteiskoulun rehtori, Kokemäki

Nina Pihlajikko, opiskelijoiden huoltajien edustaja 1.6.2025 saakka. 1.8.2025 alkaen Päivi Erkko, Pori
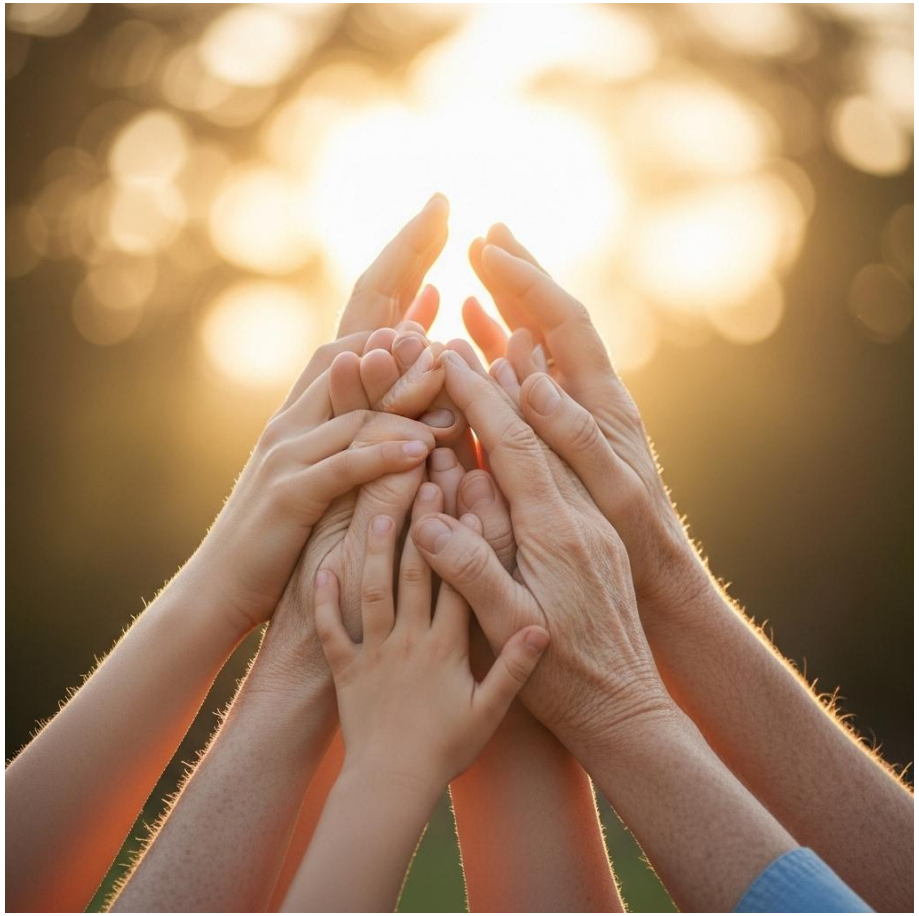
Saana Leivo, Kankaanpää, Opiskelijoiden edustaja 5.11.2025 alkaen